

Tas Patweefchu draugs.

1842. 23 April.



17^{ta} lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Peterburges. Augsti zeenigs Keisers schehligâ prahcâ ar fawadeem raksteem krohna-muischu ministeram irr pawehlejis: lai, kad nu jau wisseem zilwekeem sinnama leeta, zil tohti tas katrai semmei par labbu, kad tur kartuppeles audse, wisswairak tahdâs gaddâs, kad maise ne isdewahs, — lai taggad nu 1) tannis gubbermentes, fur krohna-semneeki jau sahze kartuppeles audseht, jel luhko, ka tee to arri us preekschu darra, un lai tadeht arri pee wissahm tahm beedribahm, kas usnehmahs pahr jo labbaku semmes-kohpschanu gahdah, un furrahm us to derrigi semmes gabbali buhtu, schohs paschus laufus til ilgi ar kartuppelehm apleek, kamehr krohna-semneeki tannis walstis jau paschi deesgan tahs audsehs; un 2) lai pahr teem krohna-semneekem, kas kartuppeles audsedami wairak kâ zitti semneeki puhlejahs kreetni, fuhra sinnu, ka zittus ar selta un sudraba gohda-sihmehm warretu apdahwinah, un zittus ar naudü apschänkoh, ka wissi jo deenas jo labbaki dsihthohs tahdus derrigus augtus fawds laufds audseht. — Wes tam lai gubbernatori iknogaddâ ne ween, kâ lihds schim, skaidru sinnu laisch, zil puhru kartuppelü krohna-semneeki isfehjuschi un atdabbajusch, bet arri zil muischneeki paschi.

Is Frankfurtes pilsfehctas, pee Rein=uppes. Ahschdami, zil dauds jau nelaines zaur kahrfschu spehleschanu irr notizzis, taggad tur lihds 300 kohpmanni irr sabeedrojuschees, us wissadu wihsi pretti buht tai kahrfschu spehleschanai us laimi, un arri zits zittam fohlijusch, fawus kantora laudis un sullainus tuhliht no weetas aisdsiht un ne mas wairs ne peenemt, ja tee tai kahrfschu spehleschanai us laimi ne gribboht atsazziht.

M a r t a.

Stahstis, itt fewischli preeksch kristigeem kalpeem un kalponehm.

(Weidsama pufte.)

Martai pee mahjas darba par palihgu bij jauna, 13 gaddus wezza, meitene, Anna wahrda, weens no fainneezes Marias peenemts bahriusch. Marta kâ nedarrija, kâ gan dascha kalpone proht darriht, no kuhtribas fawu darbu ussiht tai masai Annai, un patti palikt bes darba; bet pee winnas ahtras dabbas, An-

nas behrta lehtpractiba winnai bija nepanessama, un to flubbinaja daudfreis us dufmibu un taunu firði. Arridsan taggad jau, tuhlin pirmâ rihcâ, winnas jaun- nas apnemšchanas zaur Annu tikke pahrbauditas. Annai bij nolikts fainneeka kambari isstauziht, tuhlin kâ tas isgahje. Marta bij winnu daudfreis jau pamahzijusi, un gribbeja taggad redseht, woi tas kambaris effoht isstauzihts un uskrahmehts. Winna atradde katru krehstu newaijadsigâ weetâ, grahmatas schurp un turp noliktas, puttektus wiššs faktids, un krahstni nebij ne weena ugguns dsirkstele redsama. "J, Anna!" issauze winna dufmiga, "tu besgalla effi ne-usmanniga! tu ſinka meitene, ko tahs diwi stundas effi darrijusi? Es wehletu, ta tu ne mas nebuhtu schai mahjâ u. t. pr." Anna nobihjusees prassija: "Woi kad es to wairs newarru labbaki darriht?" — "Ne ko tu newarri labbaki darriht, nederriga meitene!" brehze Marta, ugguns pagalli un stangas dufmiga schurp un turp grehšdama, un malkur atkal no krahšs issweesdama, un Anna apfaunota aigahje ohtrâ kambara gallâ. — Bet taggad Martas sinnama = firds usmohdahs; ta eedohmajahs muhsu Pestitaja lehnpractibu prett saweem gulledameem mahzektuem Gecfemanes dahrsâ (Matt. 26, 38—45.), un — zil grehti tai arr bij — winna tomehr sauze Annu ar laipnigu un lehnu balsi, un rahdija, kâ tai buhs krahstni eekurt un tahs leetas istabâ nolikt pehz kahrtas. — Zil lihds winna scho bij eefahkusi, ka tuhlin pars fainneeks, dufmigs wihrs buhdams, kambari nahze un — redsedams to kambari ne-uskrahmetu — Martu islammaja breefmigi. — Schi bij preeksch Martas jauna kahrđinaschana; tomehr ta to uswarreja, kad ta sawas azzis pazehle us sawu Pestitaju. Ne mas to wainu us Annu greesdama, ta zeete kluffu, un tihrija to kambari. Bet tiklai Annai ta bij peedewusi; prett fainneeku tai wehl ruhktums bij firði, un pateesi tai buhtu bijis preeks, ja ta tam us kahdu wišsi buhtu warrejuſi atreebtees. — Ar sahpehm ta scho atsinne, un kad winsch ahtrâ isgahje, pasemmojahs ta weenteesigi preeksch sawa Pestitaja, kas ne ween kluffu zeete, kad winsch ar wiltu tappe apfuhdsehts, bet arridsan par Jerusalemi, kas to ahtrâ grehde, raudaja, un par saweem ſepkaweem luhdse. — Ar meerigu un lehnu firði nu ta no kambara isgahje. — Kad ta pehz tam fainneeka brohkasta galdu ſtauzija, nokricte mas maises gabbalinsch pee krahšs pelnds. — Jau dohmaja: "J! kas kaisch, tas jau naw leels," un gribbeja atstah semmê; tomehr, Jesus wahrđi tai nahze prahtâ: "Sakrahjeet tahs atlikkuschas druskas, ka ne kas ne-isbahrstahs." (Jahn. 6, 12.) Ja nu to gabbalinu atkal usnehme, pateizigi to Deewa schehlasiibu atsihdama arridsan eeksch masahm dahwanahm.

Wakkarâ, kad wišsa faine sehdeja kohpâ, likke fainneeze kahdu aiginahť pee fewim. Jahnis palikke sehdoht, un dohmaja: "mannis nesauz." Anna un Maria negribbeja arr' no sawa darba uszeltees, bahrehs, ka Jahnis laikkis un sazija: winnas ne-eefchoht un kad ir sauktu desmie reis. Marta arr' tikke kahrđinata tâ pat darriht; bet ta sawa Pestitaja eedohmajahs, kas ne kad nepeekusse palihdseht un kalpoht, lehze augschâ un steidsehs isdarriht sawu fainneeku pawehleschanas.

Us tahdu wišsi jihnijahs Marta ifdeenas prett tahm grehzigahm eefahroschanahm, kurras daschadi eeksch tahs kustejahs. Tad ta dohmaja, ka zitti tahs

deesgan negohda un to nizzina; bet tad usfkattija atkal sawu Pestitaju eefsch kalpa gihmi, kurra pasemmiba arri winnu darrija pasemmigu. Kad ta atkal negribbeja, zitteem par labbu, kahdu gruchtumu neme us sewi, tad ta eedohmaja to, kurram nebij kur sawu galwu nolikt, un ne ko preeksch sewis, bet tikkai muhsu labbumu ween gribbeja. — Ta winna us ta swehtu=darrischanas zekka ar ween gahje tahkal'.

Bet ween reis ta peenahze, kad ta masa Anna ko fleppeni bij panehmusi. Schis bij tas grehks, kurru Marta ne kad nebij darrijuse un kas tai gauschi reebehs. — Apbehdinata, wissu darbu bes augteem redsedama, ko ta Annu pamahzidama bij strahdajusi, nu ta apnehmehs par to paschu ne mas wairs behdatees, un tai sawu paschu zekku likt eet prohjahm. Scho winna kahdu laiku darrija un turreja prett Annu nelabbu prahtu sawa firdi. Domehr weenumehr mohzija winnu tahs dohmas, ka winnas Pestitais ar muitineekeem un grehzineekeem ehdis un dsehris, ka winsch — kas bij bes grehkeem — us to laulibas=pahrfahpeju afinini naw mettis. Tas lause winnas firdi; winna atsinne, ka ween Pestitaja schehlastiba winnu paschu no tahda grehka pasarga, un ar jaunu mihlestibu un peetizjibu ta warreja to lehtprahtigu Annu atkal peenemt, kas nu ar ween wairak sawu firdi prett winnu atklahje, un eefahke tahs pamahzischanas labbaki firdi usnemt.

Pehz kahdeem mehnescheem dabbuja ta sinnah, ka tee baggati fungi, pee kurreeem winnas draudsene deeneja, meklejohc saimneezi, un ka schee fungi tai labpraht scho brangu deenesti dohtu. — Winnas draudsene to usfkubbinaja, lai pee teem peeteiktohs, un Marta apsohlija ohtra rihca sinnu nest. — Schi branga weeta tai patikke gauschi, jo ta warreja zerreht, tur ihfa laika tik dauds pataupiht, tahs wajjadfigas leetas sagahdahc preeksch sawas mahjas=buhfchanas, sawas saprezzeschanas ar kahdu deewabihjigu jaunu puifi, ar ko ta, ne preeksch ilga laika, bij faderrejusces. Gan turklahc arri fajutte, ka saimneeze Maria to weenumehr ar mahces mihlestibu bij mihlejusti; tas tai issikkahs nepateizigi buht, sawu saimneezi sawa pascha labbuma deht atstahc, kam nu pat us kahdahm neddelahm bij ja isbrauz, un kurras wahju wezzu mahri tai tad wajjadsetu kohpt. — Marta kahdu laiku ta ka schaubiga bij, nesinnadama ko darriht, tad ta sanehme bihbeli, lassija tur to zettortu nodalku pee Matteus: ka muhsu Pestitais to sahkana kahrdinafchanu uswarreis, un nu apnehmehs zeeti atkal palikt pee sawas labbas saimneezes. "Mans Pestitais ne weenu azzumirkli nekawejahs, tam wiltigam kahrdinafajam arbildeht," ta Marta patte ar sewi runnaja un steidsehs nu tuhlin, ka gan drihs lihds ohtram rihctam nepaliktu schaubiga, sawai draudsenei sawu apnemfchanu stahstihc. Schi nu strahdaja, zil warredama, to nogreest no tahda prahta; bet ta bij pahrllezinajusees, ka tas irr pehz Deewa prahta, un tapehz pee ta pastahweja zeeti.

Gruchta waffara nahze pehz schahs atfazischanas. Ta wezza wahja mahce, kas tai bij ja=kohpi, zeete nezissakkamas sahpes; ta bij tik nespehziga, ka tai ar ween wajjadseja buht klahc, un tahs sahpes tai to garru ta nospeede, ka ta ne kad nemittejahs raudahc un waideht. — Marta sawa kohpfchanâ ne kad nepeekusse, mekleja un dabbuja, kad ta kahdu reisi gribbeja peekust jeb nepazeetiga

palikt — ar ween jaunu spehku, usfattidama to mihlestibu, ar ko Jesus pahr wisseem behdigeem un nabbageem apshehlojahs. Za wehl pehzgaddes daudsfreis ar pateizigu firdi eedohmajahs tahs swehtibas, ko schis grubts kohpschanas=laiks winnas dwehselei bij atnessis. — Za winna jo deenas jo tablaki gahje sawa tiz-ziba, no jauna eefsch Jesus Kristus salihdsinaschanas mekleht grehku=peedohschanu, un eefsch tizzibas spehka zihnidamees prett wissahm grehzigahm dohmahm, wahrdeem un darbeem, fur winna bij krittusi. Winna bes mitteschanas dsinnehs sawam Pestitajam tapf lihdsigaka, un tas tai arr' isdewehs; winna jo deenas jo wairak mahzijahs grehkus uswarreht un Deewa flaweht zaur sawu dsihwoschanu. Arridsan to pateesibu ta Jesus wahrda, ta baggatigi fadsihwoja, ka teem, kas papreefsch dsennahs pehz Deewa walstibas un pehz winna taifnibas, wiffas zittas leetas, kas teem waijaga, tohp peemestas (Matt. 6, 32. 33.), un ka tai Deewa=bihjaschanai irr ne ween ta apsohlfichana tahs nahkofchas, bet arridsan schahs klahsbuhdamas dsihwoschanas. — Kad fainneejes Marias mahte nomirre, tikke tai kahda dakka dohta no winnas atstahntas mantas, ar ko nu ta sawu paschu mahjas=buhfschanu warreja eefahkt; winna prezzeja sawu faderretu bruhzgannu, un dsihwoja ar to mihligâ kristigâ laulibâ, ko Deews apswehtija ar behrneem. To deenischku maifi preefsch behrninu usturreschanas sagahdaja to wezzaku darba uszihntiba, un Marta nomirre ar to dahrgu zerribu, ka tas Kungs winnas pastahwigu luhgschanu paklausijis; winnas gahdigu audsinaschanu pee wisseem winnas behrneem swehtijis, un winnus par dsihweem sarreem pee Jesus, ta wihna kohfa, effoht darrijis. —

Es eefsch swehtu darrischanas,
Deewischligas staigaschanas (1 Mohs. 5, 22.),
Un eefsch wiffa, kas lab s buhtu,
Labpraht tablaki wehl kluhtu.

Nonemm, nogrees', israuj wiffu,
Es to paturreht negribbu.

* * *

Darri, Kungs, kas irr ja-darra,
Zaur to spehku tawa garra!
Es negribbu pretti stahweht,
Neds Tew azzumirkli kaweht.

Kahdas irr tahs dwehfl'es swehtas,
Kas ar Jesu faderretas,
Kureas winna mihliba
Spehziigi few klaht irr dsinnus',
Un ar fewim zeet' fapinnus',
Winnam dsihwoht turumâ.

Tam, kas Tewim newarr patikt,
Mannâ firdi ne buhs palikt!

P. — p —

Papihris no luppatahm.

Wezzes laifos wis ne rakstija us papihra, tapehz ka to reis' wehl nesinna- ja no luppatahm tahdu taifht; bet rakstija moi us ahdahm, jeb us kohku misahm. Bet papihru eefahke taifht no luppatahm starp to 1270 un 1302 gaddu; un ap scho laiku arr' Wahzsemme taifija pirnu papihru no luppatahm. — P. — p —

✗ Tahs mihklas usminna, kas 16ta lappâ: Sneegs.

lihds 21. April pee Nihges irr atnahkusch 355 kuggi un aibbraukusch 21.

Grithw drikkelt. No Widsemmes General-gubbernements puffes: Dr. C. E. Napierstg.